

کمک هزینه های تحصیلی**۱- وام بلا عوض (Grant)**

اعتبار پژوهشی است که در اختیار دانشگاه، دانشکده یا استاد برجسته خاصی قرار می‌گیرد که بنابر اقتضای پژوهشی چند نفر دستیار اخذ کرده و یک طرح پژوهشی را به انجام برساند.

۲- بورس تحصیلی (Scholarship)

اعتباری است که به دانشجو برای آنکه به خوبی درس بخواند داده می‌شود. ده درصد اول هر کلاس از ابتدایی تا PhD معاف از شهریه بوده و مبلغی را به عنوان بورس دریافت می‌کنند که در ازای این بورسیه هیچ توقعی از دانشجو ندارند. همچنین ده درصد دوم هر کلاس نیز از شهریه معاف بوده ولی هیچ پولی را دریافت نمی‌کنند.

۳- Assistantship

پولی است که معمولاً برای دانشجوی دکترا و یا کارشناسی ارشد که دارای معدلی بالاتر از ۳٫۵ از ۴ داده می‌شود و انتظار می‌رود که بنابر اقتضا بین ۵ تا ۱۰ ساعت در هفته به یک استاد کمک کند.

۴- Fellowship

اعتباری است که در اختیار یک عضو هیات علمی قرار می‌گیرد تا برای یک دوره معین در یک دانشگاه یا موسسه علمی به تحقیق و پژوهش بپردازد.

روشهای پژوهش

تحقیق به معنی حقیقت یابی است. پژوهش به منظور اخذ پاسخ از مسایل ناشناخته و یا حل آنها بکار می‌رود. بر اساس تقسیم بندی یونسکو به سه روش پژوهشی مطرح شده است:

۱- پژوهش‌های بنیادین (Fundamental research)

چنانچه پژوهش در یک زمینه علمی خاص باشد، فارغ از مرز، کشور، گروه و شرایط خاص پژوهش از نوع بنیادی است.

۲- پژوهش‌های کاربردی (Applied research)

پژوهش‌هایی هستند که برای کشور خاص، منطقه، سازمان یا گروه‌های خاصی انجام می‌پذیرد. مانند: ارزیابی برنامه‌ریزی استراتژیک بخش بهداشت و درمان ایران.

۳- پژوهش‌های توسعه‌ای (Developmental research)

پژوهش‌هایی هستند که به منظور بهبود تولیدات و خدمات انجام می‌پذیرد. این نوع پژوهش ارتباط زیادی با پژوهش کاربردی داشته ولی پیش از آن پژوهش‌های بنیادین و کاربردی انجام شده است.

اقسام پژوهش**۱- پژوهش‌های تاریخی (Historical research)**

قدیمی‌ترین دسته پژوهش‌ها هستند. این دسته از پژوهش‌ها درباره رویدادهای اتفاق افتاده در گذشته بوده و پژوهشگر در صدد علت یا علل پدیده‌ها است. معمولاً با طرح سوالات و احتمالاً فرضیاتی آغاز می‌گردد. پژوهشگر از دو دسته منابع استفاده نموده و به تحلیل مطالب می‌پردازد و در نهایت پاسخی برای سوالات مطروحه ارائه داده و فرضیه خود را اثبات و یا رد می‌کند.

- منابع دست اول (Primary resources)

- منابع دست دوم (Secondary resources)

چنانچه بین ارائه دهنده یک مطلب یا منبع و پژوهشگر هیچ واسطه‌ای وجود نداشته باشد آن منبع دست اول و در غیر این صورت دست دوم است. متونی مانند قرآن کریم، تورات، انجیل، اوستا چون برای هزاران سال لایتغیر مانده و فرض بر این است که کتاب آسمانی است، بنابراین منبع دست اول مطرح می‌شوند. همچنین کتیبه‌ها نیز چون هزاران سال بدون تغییر باقی مانده‌اند از منابع دست اول تلقی می‌شوند. هرگونه تفسیر، تعبیر، برداشت، نقد، گزارش، ارزیابی و تحلیل بر یک منبع دست اول، آنرا تبدیل به منبع دست دوم می‌کند.

تذکر: بدیهی است که در هر پژوهش هر چه بیشتر از منابع دست اول استفاده شود، آن پژوهش دارای ارزش بیشتری است، اما چنانچه دستیابی به منابع دست اول امکانپذیر نباشد، پژوهش انجام شده در جای خود ارزش خاص خود را دارا است.

۲- پژوهش‌های تجربی (Experimental research)

قویترین و معتبرترین دسته پژوهش‌ها می‌باشد. در پژوهش‌های تجربی پژوهشگر کلیه متغیرهای موثر بر پدیده مورد مطالعه را تحت کنترل در آورده و منحصر به دستکاری یک متغیر می‌پردازد و اثر آن را بر پدیده می‌آزماید. پژوهش‌های تجربی را می‌توان بر کلیه پدیده‌های فیزیکی موجود در کائنات (حتی جسم انسان) انجام داد اما آنجا که پای اندیشه و رفتار انسان مطرح می‌شود به لحاظ آنکه نمی‌توان کلیه متغیرها را کنترل نمود نمی‌توانیم بر روی آن پژوهش تجربی انجام دهیم. بنابر این اساتید دانش پژوهش، شیوه‌ای از پژوهش تجربی را تحت عنوان پژوهش‌های «نیمه تجربی» (quasi experimental) ابداع نمودند. در این نوع از پژوهش‌ها، پژوهشگر قسمت عمده متغیرها را ثابت فرض نموده و منحصر به دستکاری یک، دو یا سه متغیر می‌پردازد.

حاصل پژوهش‌های تجربی در صورتی که پس از تکرار به نتیجه واحدی دست یابد، تدریجاً به صورت یک تئوری، یک قانون و سپس یک اصل در می‌آید. مثال: برای اولین بار تجزیه نمک طعام به گاز کلر و فلز سدیم که هر دو سمی هستند صورت پذیرفت. در تکرار آزمایش مشخص شد که تنها کلر و سدیم وجود دارد. اصلی که ایجاد شد هر جا که کلر و سدیم ترکیب گردد نتیجه نمک طعام خواهد بود.

۳- پژوهش‌های توصیفی (Descriptive research)

گسترده‌ترین دسته پژوهش‌ها هستند که بر خلاف دو دسته قبلی آینده نگر (Prospective) می‌باشند. در این دسته با کل جامعه یا با روش‌های معمول نمونه‌ای از جامعه گرفته می‌شود و سپس پژوهشگر به پژوهش درباره آن پدیده پرداخته و سوالات یا فرضیات خود را می‌آزماید.

۴- پژوهش‌های مروری (Review research)

آبکی ترین دسته پژوهش می‌باشند. در این دسته بر خلاف سه دسته قبل، حتی ممکن است فرضیات یا سوالاتی ایجاد نشود و پژوهشگر کار علمی اصیل انجام ندهد. بلکه نوعی خلاصه برداری از پژوهش سایرین باشد. اما باید توجه داشت که چنانچه این پژوهش برای نخستین بار روی پدیده‌ای که قبلا در آن جامعه پژوهشی اصیل صورت نگرفته باشد دارای ارزش خاص خود است. مانند کتاب سیر حکمت در اروپا/محمد علی فروغی، کتاب تاریخ مختصر قاجار/ علی اصغر شمیم